

**Nr 27.**

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1937 kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning av framställningar angående ersättning till vissa personer i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m.*

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar angående dels ersättning till vissa personer i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring m. m., dels ock ersättning till en person för skada i följd av olycksfall i arbete.

I fråga om utredningen i de ärenden, som behandlas i detta utlåtande, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till nedan angivna propositioner och motion.

1:o.

**Karl Harry Lindh.** I en den 19 februari 1937 dagtecknad proposition nr 120 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, under punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att till Karl Harry Lindh må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom tid, som föreskrives i 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1937 utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindh innehaft anställning vid flottan under tiden den 21 maj 1913—den 30 september 1926; att han under åren 1919—1922 vid upprepade tillfällen varit sjukskriven för olika infektionssjukdomar; att han under sommaren 1922 upprepade gånger sjukmönstrat, varvid han företett svår tremor och subfebril temperatur; att han under tiden den 18—den 23 augusti 1924 varit intagen å flottans sjukhus för observation under diagnosen »neurosis gravis»; att han på grund härav de sista åren av sin anställning vid flottan endast haft lättare tjänstgöring; samt att han under tiden den 7 mars—den 18 maj 1933 vårdats å Karlskrona lasarets medicinska avdelning, varvid han konstaterats lida av, bland annat, kronisk encephalit.

*Riksförsäkringsanstalten* har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Lindh ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning.

Under erinran att riksdagen tidigare i åtskilliga fall av likartad beskaffenhet med det nu förevarande meddelat dispens från de i 1909 års militärsättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelserna, får utskottet hemställa,

*Utskottet.*

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

2:o.

**Olof Liegnell.** Under punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Olof Liegnell må — utan hinder därav, att framställning om jämkning i tidigare beslutad ersättning icke blivit gjord inom tid, som föreskrives i 14 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 4 mars 1936 utbetalas den förhöjda ersättning, vartill han eljest skulle varit berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Liegnell den 12 oktober 1912 under fullgörande av värnplikstjänstgöring vid Norra skånska infanteriregementet skadats i ena ögat av en exploderande gevärspatron; att riksförsäkringsanstalten genom slutligt beslut den 26 augusti 1913 jämlikt bestämmelserna i förenämnda förordning den 18 juni 1909 tillerkänt Liegnell livränta, att från och med den 4 maj 1913, intill vilken dag han åtnjutit underhåll och vård genom militär myndighets försorg, under Liegnells återstående livstid utgå med ett årligt belopp av 72 kronor, motsvarande en beräknad nedsättning av arbetsförmågan med 16 procent; att livräntan på grund av särskilda kungörelser angående förhöjning av ersättning beträffande skador, som uppkommit före den 1 januari 1921, höjts för tiden den 1 januari 1918—den 30 juni 1923 med 50 procent och för tiden därefter med 100 procent; att Liegnell i skrivelse den 18 augusti 1928 till riksförsäkringsanstalten anhållit att komma i åtnjutande av ytterligare förhöjd livränta; samt att riksförsäkringsanstalten genom beslut den 23 augusti 1928 funnit sig icke kunna till prövning upptaga frågan om jämkning i ersättningen, enär mer än två år förflutit mellan dagen för anstaltens beslut om livränta och tidpunkten för Liegnells framställning om jämkning däri.

*Riksförsäkringsanstalten* har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten funnit den numera föreliggande nedsättningen i Liegnells arbetsförmåga böra uppskattas till 20 procent. Därest riksförsäkringsanstalten utan förenämmt

laga hinder kunnat upptaga frågan om förhöjd ersättning åt Liegnell, skulle denne för sin återstående livstid kunnat tillerkännas en årlig livränta med 90 kronor för år räknat jämte 100 procent förhöjning därå, motsvarande en beräknad nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent.

Föredragande *departementschefen* har funnit med billighet överensstämmande, att Liegnell, utan avseende därå att frågan om jämkning blivit för sent väckt, tillerkändes den höjning i livräntan, vartill den nuvarande nedsättningen i arbetsförmågan enligt riks försäkringsanstaltens utlåtande eljest skulle hava föranlett.

*Utskottet.* Under erinran att riksdagen tidigare meddelat dispens från de i 1909 års militärerättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelserna, i vad de avse fråga om jämkning i tillerkänd ersättning, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

3:o.

**Gustaf Adolf Karlsson.** I motion II: 157 hemställer herr *Gustafson* i Dädesjö, »att till arbetaren Gustaf Adolf Karlsson (vpl 24 17/1908) på grund av uppkommen arbetsoförmåga under militärtjänstgöring måtte utgå ett årligt understöd av 1,200 kronor».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,  
 att Karlsson är född den 16 augusti 1887;  
 att han varit inkallad till krigstjänstgöring vid Smålands artilleriregemente under tiden 8 november—20 december 1914;  
 att han under tiden 22 november—4 december 1914 vårdats å nämnda regementes sjukhus för akut luftrörskatarr;  
 att han i början av mars månad 1915 drabbats av blodhosta;  
 att han under tiden 30 december 1915—9 januari 1916 ånyo varit inkallad till krigstjänstgöring vid Smålands artilleriregemente, men att han därunder varit intagen å regementets sjukhus för observation;  
 att hans hälsotillstånd därefter varit tämligen tillfredsställande intill november månad 1928, efter vilken tid han haft avsevärt men av lungtuberkulos;  
 samt att han enligt intyg av vederbörande kommunalnämndsordförande är i avsaknad av kontanta tillgångar.

I en den 26 juli 1932 dagtecknad, till riks försäkringsanstalten den 27 i samma månad inkommen skrift anhöll Karlsson om ersättning i anledning av förenämnda sjukdom, vilken han enligt eget förmenande skulle hava ådragit sig under omförmälda militärtjänstgöring.

Genom beslut den 10 januari 1933 förklarade sig riks försäkringsanstalten icke kunna upptaga ersättningsfrågan till prövning, enär framställning om ersättning icke gjorts inom den i 12 § av 1909 års militärsättningsförordning föreskrivna tid.

Genom beslut den 17 februari 1933 lämnade riks försäkringsanstalten en av Karlsson i ärendet gjord förnyad ansökan om ersättning i förevarande avseende utan åtgärd.

Över den nu föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av *riks försäkringsanstalten*, som i ärendet anfört bland annat följande.

För den händelse Karlsson utan hinder därav, att framställning om ersättning icke gjorts inom därför föreskriven tid, beredes ersättning jämlikt grunderna för 1909 års militärsättningsförordning, därest hans militärtjänstgöring skäligen kan antagas hava bidragit till hans ifrågavarande sjukdom, har riks försäkringsanstalten i anledning av nu förevarande remiss prövat ärendet i sistnämnda hänseende. För detta ändamål har riks försäkringsanstalten låtit Karlsson undergå särskild undersökning å Kronobergs läns sanatorium Lugnet, och har sanatorieläkaren J. O. Sundin avgivit utlåtande över verkställd undersökning den 20 februari 1937. Vid granskning av vad sålunda i ärendet förekommit har riks försäkringsanstalten, som jämväl inhämtat yttrande från sin biträdande läkare, överläkaren A. Gullbring, funnit ifrågavarande sjukdom hava ådragits under sådana förhållanden, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt sökanden ersättning jämlikt ovannämnda förordning.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har riks försäkringsanstalten funnit den sjukdom, varav Karlsson lider, hava ådragits under sådana förhållanden, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Karlsson ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning. Med hänsyn till föreliggande omständigheter vill utskottet förorda, att Karlsson erhåller dispens från de i nämnda förordning stadgade preskriptionsbestämmelserna för att i vederbörlig ordning få sin ersättningsfråga prövad enligt grunderna för samma förordning.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 157, må medgiva, att till Gustaf Adolf Karlsson må — utan hinder av att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1937 utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

*Utskottet.*

4:o.

**Förre stallbetjänten J. O. R. Nilsson.** I en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition nr 140 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till förre stallbetjänten J. O. R. Nilsson må — utan hinder därav att anspråk på ersättning icke framställts inom behörig tid — från därför avsedda medel från och med den 1 januari 1936 utgivas den livränta, vartill han enligt grunderna för lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nilsson, som under år 1919 innehade anställning vid ridskolan mot en avlöning av, fränsett dyrtidstillägg, 3 kronor för dag, under rastridning för skolans räkning den 7 oktober 1919 fallit av hästen och därvid ådragit sig vissa skador i nacken, att han till följd av dessa skador varit tjänstledig omkring två veckor, att han därefter lämnat tjänsten för fullgörande av värnplikttjänstgöring under tiden den 6 november 1919—den 2 juni 1920, därvid han den 4 december 1919 förklarats icke vapenför, att han sedermera återinträtt i tjänst vid ridskolan men redan i juli 1920 måst lämna anställningen på grund av sjukdom, att han alltifrån tiden för olycksfallet lidit av återkommande anfall av minnesförlust och medvetlöshet, att han efter år 1920 innehaft stadigvarande arbete endast under tiden september 1927—oktober 1931, att han under januari—februari 1932 samt september—oktober 1933 på bekostnad av Stockholms stads fattigvårdsnämnd vårdats å sjukhus för epilepsi, samt att Nilsson, som enligt ett utfärdat intyg befunnits lida av epilepsi, uppkommen genom ovannämnda skada vore fullständigt och varaktigt oförmögen till arbete, genom beslut av pensionsstyrelsen den 17 februari 1934 från och med den 1 maj 1933 tillerkänts pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med 294 kronor för år räknat.

Sedan riks försäkringsanstalten genom beslut den 1 juli 1932 funnit sig icke kunna till prövning upptaga väckt fråga om utgivande av ersättning till Nilsson enligt olycksfallförsäkringslagen, när anmälan om det honom övergångna olycksfallet inkommit till anstalten först sedan mer än tio år förflutit efter detsamma, har Nilsson i en till försvarsdepartementet den 23 november 1935 inkommen skrift anhållit att utan hinder av gällande preskriptionsbestämmelser få komma i åtnjutande av ersättning enligt grunderna för olycksfallförsäkringslagen.

*Riksförsäkringsanstalten* har i häröver avgivet utlåtande anfört, bland annat, att anstalten med stöd av vad i ärendet blivit upplyst, efter inhämtat utlåtande från anstaltens överläkare, professor A. Troell, funne, att Nilssons epilepsi måste anses förorsakad av olycksfallet den 7 oktober 1919 samt att, därest ersättningsrätten ej varit förverkad, ersättning sålunda skolat utgivas till Nilsson enligt olycksfallförsäkringslagen. I sådant hänseende skulle Nilsson hava tillerkänts sjukpenning ävensom livränta med 400 kronor för år räknat, motsvarande en nedsättning i arbetsförmågan med 33  $\frac{1}{3}$  procent, un-

der tiden den 21 oktober 1919—den 25 maj 1933 samt med 800 kronor för år räknat, motsvarande en nedsättning i arbetsförmågan av  $66 \frac{2}{3}$  procent, från och med den 26 maj 1933 för hans återstående livstid, allt med undantag för tid, varunder han åtnjutit vård å sjukhus för ifrågavarande sjukdom.

Föredragande *departementschefen*, som funnit billighetsskäl tala för att Nilsson finge komma i åtnjutande av någon ersättning i förevarande hänseende, har föreslagit, att Nilsson måtte tillerkännas rätt att oaktat den för sent gjorda framställningen komma i åtnjutande av den livränta, vartill han eljest skulle varit berättigad, att utgå från och med den 1 januari 1936.

I likhet med föredragande *departementschefen* finner utskottet billighetsskäl tala för att dispens från de i 1916 års olycksfallsförsäkringslag angivna preskriptionsbestämmelserna i detta fall medgives.

*Utskottet.*

Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 mars 1937.

På bankoutskottets vägnar:

BJ. HOLMGREN.

---

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Ehrnberg*, *Ström* i Lidköping, *Bjurström*, *Berling*, *Nilsson* i Mölndal, *Swartling*, *Danielsson* och *Bodin* i Visby;

från andra kammaren: herrar *Holmgren*, *Lovén*, *Paulsen*, *Andersson* i Falkenberg, *K. A. Westman*, *Gustawson* i Västerås, *Osberg* och *Andersson* i Lindome; dock att i behandlingen av punkt 3 herrar *Svedman* och *Frankenberg* deltagit i stället för herrar *Andersson* i Lindome och *Lovén*.

---